

Олександр Романовський
здобувач 1 курсу магістратури
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
Ростислав Баран
к.е.н, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу та менеджменту ІФННІМ ЗУНУ

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Процеси глобалізації, що відбуваються в світі в даний час, стали, водночас, каталізатором трансформаційних процесів традиційної системи освіти. Діяльність більшості закладів освіти реорганізується відповідно до розвитку використанням інформаційних та Інтернет-технологій в поширенні знань, що стає одним з головних завдань покращення якості надання освітніх послуг на даному етапі її розвитку. У підсумку відбувається формування єдиного світового ринку освітніх послуг.

Дистанційне навчання у своєму розвитку пройшло кілька етапів. Уже у XVIII столітті дистанційне навчання стало важливим елементом освіти. На сьогоднішній час концепція дистанційної освіти залишилася незмінною, однак, технології її реалізації постійно змінюються.

Сучасні дослідники аналізуючи розвиток дистанційної освіти виділяють в ньому такі основні етапи.

Перший етап – «дотехнологічний» – (з XVIII століття по 1960-і) одержав назву «кореспондентське навчання» і почався зі стенографістів. У 1728 році Каліб Філіпс оголосив в бостонській газеті про набір учнів (студентів) для вивчення стенографії у будь-якій точці країни шляхом обміну листів [1]. Це стало початком освіти на відстані. Доставка навчальних матеріалів з середини XIX століття стала здійснюватися з допомогою розгалуженої залізничної системи, а також державних поштових служб. Перше відділення дистанційного

навчання було засноване в Університеті Чикаго В. Харпером 1892 році [2].

В 1911 році дистанційне навчання з'явилося у Австралії, коли розпочали свою роботу курси університетського рівня у Квінслендському університеті, а у 1914 році для дітей, які живуть далеко від звичайних шкіл було організовано навчання за програмою початкової школи з надсиланням матеріалів поштою. Схожі системи для навчання школярів почали використовувати у Канаді і Новій Зеландії. В Франції, у 1939 році також було створено Державний центр дистанційного навчання для дітей, що не мають можливості відвідувати школу [2].

З винаходом радіо у 20-і роки ХХ століття, розпочалася “ера” теле- та радіо дистанційного навчання. З'явилися радіокурси, які іноді доповнювалися друкованими матеріалами чи аудиторними заняттями. Вважається, що першим університетом який в 1922 році впровадив радіо для навчання, був державний університет Пенсільванії. Незабаром після цього, в 1925 році, державний університет Айови почав пропонувати кредити для навчання протягом п'яти курсів радіомовлення. А в 1934 році цей же університет запустив перший в світі освітній канал, який працює і до наших днів [2].

Характерною рисою першого етапу є використання тільки однієї технології: друкована продукція і поштові відправлення, радіо чи телебачення. Активний розвиток навчання з допомогою радіо призвів до того, що студенти могли слухати лекції вдома точно в такому ж вигляді, в якому вони розповідалися в навчальному закладі. При цьому на пошту приходили паперові задачники та надруковані лекції. Навчальне радіомовлення створювало більший ефект залучення і збагачувало комунікацію між викладачем і студентами.

Наступний етап (з 1965 по 1980 рр.) передбачав використання кількох технологій без комп'ютерів, включаються нові способи передачі інформації: аудіо- та відеокасети, факси тощо. Період кінця 60-х – початку 70-х рр. минулого століття став найбільш плідним в теоретичному осмисленні дистанційного навчання. Головним досягненням розвитку дистанційної освіти у цей період стало усвідомлення того факту, що альтернативою денній формі навчання

може бути також самоосвіта громадян, що спрямовується і контролюється ВНЗ, і дозволяє принципово розширювати дидактичні рамки вищої освіти. Базовою моделлю для відкритих університетів у інших країнах став Відкритий університет Великобританії. Французький національний центр дистанційного навчання пропонує 2,5 тисячі навчальних курсів, 185 тисяч користувачів, філії у 120 країнах світу, а 5 тис. викладачів беруть участь в розробці навчальних курсів та освітньої діяльності [2]. Інші найстаріші центри дистанційної освіти у Європі – це Національний університет дистанційної освіти у Іспанії та Балтійський університет зі штаб-квартирою у Стокгольмі. У 1972 році у Китаї був створений Шанхайський телевізійний університет, який зараз об'єднує понад півмільйона 500000 студентів. У 1974 році у Німеччині створено Ферн (Хаген) – університет із програмами навчання з гуманітарних, соціальних, економічних і комп'ютерних наук, у якому навчається 55000 студентів [2].

Етап, який був пов'язаний з періодом розвитку дистанційного навчання зумовленим появою нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) тривав з 1980 по 1995 роки. Стало можливим навчання «без відриву» від основної діяльності та залучення більшої кількості студентів з усього світу. Характерною рисою даного етапу стала пропозиція двостороннього зв'язкув найрізноманітніших формах (текст, графіка, звук, анімація) як у синхронному («у один і той ж час» – в вигляді відео чи аудіо графічних конференцій, однаково популярних у північноамериканських навчальних закладах), так і у асинхронному режимі («не у один і той ж час» – із використанням електронної пошти, Інтернету або телеконференцій) [2].

І, нарешті, етап, який триває в даний час, починаючи з 1995 року захоплює як технології попередніх поколінь, так і комп'ютерні технології, і, насамперед, Інтернет-технології з високою пропускнуою здатністю, а також високим ступенем візуальної присутності, зокрема, відео конференції та вебінари.

Наступним етапом в розвитку дистанційної освіти, буде відкриття багатофункціональних масових онлайн-курсів, які дозволять

забезпечити розвиток нових інформаційно-освітніх технологій на основі Інтернет, а дистанційна освіта стане відігравати щоразу важливішу роль, завдяки гнучкості і різноманітності форм.

Перелік використаних джерел

1. История развития дистанционного образования. *PATEG*. URL: <https://www.rateg.org.ua/istoriya-razvitiya-distantsionnogo-obrazovaniya>
2. Пилаєва Т. Історія розвитку дистанційної освіти в світі. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер. : Педагогічні науки. 2016. Вип. 147. С. 114-118.

Оксана Чернявська

кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ І СТРАТЕГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Світ, в якому ми живемо називають світом VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) – мінливим, невизначеним, складним та неоднозначним. В цьому світі, щоб досягти успіху, не варто фокусуватися на новому (нове – вже старе!), а важливіше на теперішньому, актуальному. Серед таких – технологія гейміфікація, яка відома та активно застосовується в світі у різних сферах, зокрема, й в освіті на всіх її рівнях. Відомо, що гра, її процес та елементи – це кращий спосіб досягнення розуміння й ефективної комунікації. З п'яти трендів технологій, які змінять освіту, наведених журналом «Форбс», – дистанційна освіта, персоналізація, гейміфікація, інтерактивні підручники, навчання через відеоігри – чотири мають відношення до гейміфікації [2], що свідчить не тільки про актуальність даної технології, а й про її стратегічний потенціал в сфері освіти наподальший тривалий період часу.

Як технологія, гейміфікація дозволяє бути активними учасниками, мати сильну мотивацію та залученням до навчання всіх учасників освітнього процесу – і тих, хто навчає, і тих, хто навчається. Але, якщо у вітчизняній офлайн-освіті гейміфікація/ ігрофікація практикується активно і впевнено (на всіх рівнях, напрямках, профілях навчання,